

УДК 352.9.371.2:614.46

DOI <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.4.17>

С. Ю. Романчук

аспірант кафедри бізнес-адміністрування та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Запорізького національного університету

РЕАЛІЗАЦІЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАДАННЯ ЯКІСНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УМОВАХ COVID-19

Стаття присвячена висвітленню проблем у сфері організації навчання в загальноосвітніх школах під час пандемії COVID-19, акцентується на загостренні питання нерівних можливостей розвитку школярів через відсутність постійного та якісного доступу до необхідної техніки й Інтернету. Встановлено, що органами місцевого самоврядування для забезпечення рівного доступу дітей до навчання та організації навчального процесу під час карантину були здійснені заходи: виділення матеріальної допомоги малозабезпеченим або багатодітним сім'ям для придбання гаджетів, підключення їх до Інтернету, оплата Інтернет-зв'язку; зміна Інтернет-провайдерів у населених пунктах; купівля для шкіл сучасних технічних пристроїв; організація навчання/перепідготовки вчителів для вдосконалення їхніх професійних якостей відповідно до нових вимог. Запропоновано органам місцевого самоврядування для подальшого розв'язання проблемних питань, пов'язаних із дистанційною освітою, вжити заходи або продовжити роботу в таких напрямках: виважено підходити до питання закриття шкіл на карантин; проводити облік і моніторинг сімей, у яких школярі мають проблеми технічного характеру, як-то відсутність комп'ютерної техніки та Інтернету, для подальшого реагування та забезпечення навчальних потреб, зумовлених пандемією; в разі потреби змінити в населених пунктах Інтернет-провайдера для забезпечення якісного широкосмугового швидкісного Інтернету; забезпечувати масками й антисептиками школярів згідно із санітарно-гігієнічними нормами; модернізувати матеріально-технічну базу закладів освіти в територіальних громадах для забезпечення неперервності та належної якості освітнього процесу; забезпечувати організаційну та методичну підтримку педагогічних працівників для реалізації дистанційного навчання; організувати систематичні заходи підтримки вчителів та батьків в освоєнні нових для них цифрових інструментів через тренінги чи окремі зустрічі; передбачити кошти в місцевому бюджеті на релітиторство школярів, які погіршили результати навчання під час дистанційного освітнього процесу та потребують додаткової адресної підтримки; включити в типові штатні розписи закладів освіти посади помічника вчителя, який опікувався б питаннями організації дистанційного та змішаного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, загальна середня освіта, матеріально-технічне забезпечення, органи місцевого самоврядування, пандемія COVID-19, якісні освітні послуги.

Постановка проблеми. Пандемія коронавірусу, оголошена Всесвітньою організацією охорони здоров'я в березні 2020 року, значно обмежила діяльність загальноосвітніх шкіл через впровадження заходів з охорони здоров'я, що призвело до величезних проблем у наданні освітніх послуг у всіх країнах світу: через відсутність або брак попереднього досвіду дистанційної форми навчання виникли великі прогалини в освітньому процесі, для багатьох викладачів та школярів, студентів дистанційне навчання стало абсолютно новою формою [5]; навчання

під час карантину оголило проблеми із забезпеченням рівного доступу до освіти між школярами із соціально привілейованих та неблагополучних сімей. Зазначимо, що більшість проблем навчального процесу в період жорсткого карантину досі є актуальними та невирішеними.

Успіх організації навчального процесу в школах в умовах карантину залежить від активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, технічних можливостей та насамперед навичок педагогів у сучасних інформаційних і цифрових технологіях [4]. Дотримання сучасних вимог

адаптації до таких умов вимагає системних змін у підходах до оновлення матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти, яке здійснюється за рахунок органів місцевого самоврядування [15, с. 32]. Саме це потребує пошуку дієвих шляхів забезпечення надання якісних освітніх послуг у територіальних громадах під час пандемії COVID-19, ініціювання змін та підготовки ефективних управлінських рішень.

Метою статті є висвітлення проблем у сфері організації навчання в загальноосвітніх школах під час карантину, аналіз вітчизняного та закордонного досвіду їх подолання органами місцевого самоврядування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що пандемія COVID-19 внесла кардинальні зміни в організацію освітнього процесу в навчальних закладах усіх рівнів, активізувавши розвиток дистанційного навчання. Оскільки ця проблема торкнулася усіх країн світу, вона привернула неабияку увагу ЗМІ. Питання боротьби з наслідками коронавірусної інфекції в освітній галузі є темою багатьох досліджень як вітчизняних, так і закордонних авторів. Аналізові проблем та наслідків пандемії в освіті присвячені праці Л. Гладченко, І. Когут, Н. Малиш, С. Москаленко, Ю. Назаренко, О. Сирбу, О. Поліщук, Г. Чепурко. Серед закордонних публікацій із теми дослідження звертають увагу розвідки А. Вакера, Б. Едельштейна, Й. Кремера, В. Унгера, Д. Фікерманна. Проте практичним рекомендаціям щодо подолання викликів у наданні освітніх послуг на рівні громад та ролі органів місцевого самоврядування для їх вирішення науковцями приділено мало уваги.

Виклад основного матеріалу. З огляду на динаміку коронакризи, яку не можна було передбачити, усі школи в Україні навесні 2020 року були закриті, а учні почали навчатися вдома на дистанційному навчанні. Дистанційне навчання – організація освітнього процесу в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх, як правило, опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій [2].

Після літніх канікул роботу шкіл було частково відновлено за умови дотримання необхідних загальних санітарних рекомендацій, але окремі школи чи класи тимчасово змушені були повернутися на дистанційне навчання через локальну

небезпеку захворюваності. Відповідно до Постанови КМУ № 641 від 22 липня 2020 року, залежно від низки показників (динаміки кількості хворих, кількості хворих у лікарнях тощо) кожній адміністративно-територіальній одиниці було вирішено присвоювати один із 4 статусів, який визначає ступінь карантинних обмежень [14].

Новий навчальний рік 2020/21 також почав працювати в умовах пандемії, і можна припустити, що дистанційне навчання залишається шкільною реальністю, оскільки можна спостерігати нині закриття шкіл або введення карантину в багатьох класах. На думку фахівців, пандемія COVID-19 буде ще тривати від двох до п'яти років [6], тому питання системних змін у підходах до оновлення матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти для введення дистанційного навчання залишиться актуальним ще кілька років.

Рішення про перехід навчального заходу на дистанційне навчання покладене на місцеву владу відповідно до рішення уряду про визначення епідеміологічних зон, своєю чергою рішення щодо організації та форми дистанційного навчання приймає педагогічна рада кожної окремої школи [14]. З цього приводу Уповноважена Верховної Ради України з прав людини Л. Денисова вважає, що органи місцевої влади та органи місцевого самоврядування, а також безпосередньо заклади освіти, які самостійно ухвалюють рішення щодо додаткових канікул чи дистанційного навчання, порушують право дітей на здобуття якісної освіти через низку організаційно-технічних факторів, які виникають в режимі онлайн. Тому омбудсмен закликала відповідальних осіб відмовитись від практики переведення шкіл на дистанційну форму навчання [9].

Д. Фікерманн і Б. Едельштейн звертають увагу на складному процесі зважування у прийнятті рішення про закриття шкіл, з якими стикаються відповідальні особи, адже діти та підлітки не належать до групи високого ризику COVID-19, у школах зазначається високий процент вакцинації вчителів. Ще однією з причин, які впливали на правильність прийнятого рішення у цьому випадку, є розуміння того, що школярі здебільшого залишаються дома на самоті, оскільки зруйнувалися мережі неформальної допомоги (зокрема, бабусь і дідусів) – через обмеження на контакти та підвищений ризик серйозних захворювань літніх людей на COVID. Таким чином, відповідальність по

догляду за дітьми та їх навчанням поза школою була повністю перекладена на батьків. Оскільки догляд за дітьми та допомога їм у навчанні зазвичай пропонується в Європі до дванадцяти років, батькам, які працюють, доводилося працювати вдома дистанційно, йти у відпустки або працювати неповний день, залишаючи дітей середнього віку вдома самих, постійно їм телефонуючи [16, с. 9].

Таким чином, серед повноважень органів місцевого самоврядування у сфері освітніх послуг під час коронавірусної кризи є право переводити школи на дистанційну форму навчання або не переводити, за умови дотримання протиепідемічних заходів у навчальних закладах. Необхідно доповнити, що основна відповідальність за забезпечення масками й антисептиками школярів також лежить на органах місцевої влади [4].

Соціологічні дослідження впливу пандемії COVID-19 на забезпечення якісних освітніх послуг, які були проведені в Україні, наприклад, Інститутом соціології НАН України [3], Центром Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені І. Кучеріва [10], та численні розвідки за кордоном демонструють, що закриття шкіл призвело до фактичного погіршення результатів навчання. Дані, отримані в Бельгії, Нідерландах, Швейцарії, Великій Британії та Німеччині, продемонстрували як погіршення підсумків навчання, так і збільшення рівня нерівності. Рівень зниження результатів навчання набагато вищий був серед учнів із сімей із низьким рівнем освіти, тому що діти із сімей із кращим соціально-економічним становищем отримали більшу підтримку від батьків у період дистанційного навчання [11].

Нерівність освіти Д. Фіккерманн, Б. Едельштейн описують як відмінності в освітньому рівні або освітній участі дітей, які зростають у різних економічних, соціальних, освітніх та культурних умовах. Також автори розрізняють первинні та вторинні фактори походження освітньої нерівності. Первинний чинник походження складається з відмінностей у результатах успішності в школі як наслідок схильності до навчання та можливостей навчання в сім'ї. Вторинний фактор походження належать до відмінностей в оцінці витрат та технічних можливостей, від яких залежить успіх опанування знань [16]. Для дистанційного навчання вторинним чинником нерівності освіти є: умови навчання, а саме: власна кімната; необхідна

цифрова інфраструктура та розвинена система підтримки з боку батьків чи їхніх законних опікунів. Наявність сучасного комп'ютера та надійного Інтернет-з'єднання є ключовим моментом у дистанційному навчанні [18].

Ю. Назаренко та О. Поліщук зазначають, що втрати показників навчання під час дистанційної освіти нерівномірні й діти з малозабезпечених родин, діти з родин, що належать до маргіналізованих соціальних груп, діти з сільської місцевості є особливо вразливими в доступі до освіти. Очевидна нерівність спостерігається між домогосподарствами великого міста та села в підключенні до Інтернету (в селі таке підключення фіксується майже вдвічі рідше). Низькі доходи у сільській місцевості не дають змоги забезпечити постійний та якісний доступ до необхідної техніки й Інтернету, облаштувати індивідуальне місце для навчання [7]. Так, ще до пандемії коронавірусу згідно з Національним звітом за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 було виявлено, що в читанні, математиці та природничих наук школярі з сільської місцевості відстають від своїх однолітків із великих міст майже на 3 роки [8]. Перехід до дистанційного навчання посилив ці тенденції, адже в серпні 2020 року понад 2500 шкіл були розташовані в тих населених пунктах, які не обслуговував жоден провайдер [7].

Дослідження, проведене соціологічною службою Центру Разумкова спільно з Фондом «Демократичні ініціативи» імені І. Кучеріва» на початку коронавірусної пандемії (у липні 2020 року), звернуло увагу на найістотніші проблеми, з якими стикнулася вітчизняна освіта у зв'язку з переходом на дистанційне навчання: зниження рівня успішності дітей (26%), погана якість Інтернету (21%), відсутність пристроїв для онлайн-навчання (19%). Про брак технічних засобів зазначили близько 20–30% громадян у невеликих містах (до 100 тис. мешканців) [10].

Домогосподарства у великих містах майже вдвічі частіше мають доступ до Інтернету, ніж сільські домогосподарства, – 80% проти 44%. 79,5% мешканців великих міст користуються Інтернетом, тоді як із сільських жителів про це повідомили 55,9%. Міністерство цифрової трансформації оприлюднило дані щодо доступу сіл і міст України до широкосмислового швидкісного Інтернету. Так, понад 17 тисяч населених пунктів із 28 тисяч не мають оптичних мереж взагалі. Близько 65% сіл не покриті

якісним швидкісним Інтернетом. Загалом 5,75 млн громадян не мають змоги під'єднатися до якісного фіксованого широкосмугового швидкісного інтернету. Понад 4 млн українців мешкають у селах, де немає якісного фіксованого Інтернету. 40% шкіл, переважно розташованих у селах або малих містах, не мають доступу до швидкісного Інтернету [4].

Всеукраїнське опитування, яке було проведено Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з Київським міжнародним інститутом соціології в період у червні 2021 року, підтвердило нерівність освіти сільських та міських школярів. Батьки з сіл частіше за батьків з інших населених пунктів повідомляли про проблему з нестачею технічних пристроїв для участі в онлайн-уроках: 53% батьків вказали саме на цю проблему порівняно з 20% у великих містах (понад 500 тис. населення). Так само батьки в селах набагато частіше скаржилися на погану якість Інтернет-зв'язку (60% проти 29%) і проблему з використанням різних онлайн-платформ і месенджерів у комунікації (51% проти 33%) [13].

Усі країни вживають відповідних заходів для заповнення можливих прогалів у шкільному навчанні під час дистанційної освіти. Наприклад, у Великій Британії було створено фонд для допомоги учням у навчанні в розмірі 1 млрд фунт. ст., частина якого призначена для репетиторства, та Національну програму репетиторства з бюджетом у 76 млн фунт. ст. [7]. В Італії учні середньої школи, які відставали в навчанні, займалися з репетиторами онлайн три години на тиждень. Такі додаткові заняття покращили результати їх навчання на 4,7% з математики, англійської та італійської мов [11].

У Баварії виділяється додаткове фінансування для так званих шкільних помічників на період пандемії коронавірусу. Помічники школи самі уроки не проводять, вони підтримують і допомагають вчителям у школах та їхній позакласній роботі виконувати завдання, що виникли під час пандемії. До їх завдань належать, наприклад:

- підтримка на уроках вчителя, а також під час дистанційного навчання (наприклад, роздача робочих матеріалів, прийняття та перевірка індивідуальних робіт, супровід окремих навчальних груп або окремих учнів);
- допомога вчителям у створенні та управлінні навчальних онлайн-матеріалів;
- допомога в забезпеченні учителів навчальними матеріалами, наприклад, копі-

ювання та розповсюдження матеріалів серед вчителів, що знаходяться на карантині;

- підтримка вчителів в організаційній діяльності та адміністративних завданнях (наприклад, відправлення/надсилання листів батькам, отримання підтверджень їх надходження);
- телефонний зв'язок з учнями тощо [17].

В Україні для підтримки дистанційного навчання в навчальному році 2020/2021 було реалізовано: інформаційну кампанію «Школо, ми готові» (спільно з ЮНІСЕФ-Україна), онлайн-програму для професійної підготовки й обміну досвідом між учителями щодо питань дистанційної освіти (EdCamp Україна) та інші. Нині майже в 97% закладах середньої освіти використовуються технології дистанційного навчання (такі як Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams тощо), але при цьому лише 20% шкіл для дистанційного навчання забезпечені комп'ютерною технікою та доступом до Інтернету вчителів [11].

У межах національного проєкту «Ноутбук кожному вчителю» для педагогічних працівників комунальних закладів середньої освіти та їх філій, із метою організації дистанційного навчання, у 2021 році було виділено окрему субвенцію в розмірі 980 млн грн на придбання ноутбуків. Передбачалось, що за ці кошти буде закуплено 60 тис. ноутбуків, на умовах співфінансування. Наприкінці року було закуплено і доставлено в заклади освіти територіальних громад третину ноутбуків. За інформацією органів місцевого самоврядування чисельність отриманих ноутбуків покриватиме від 10 до 30% потреби закладів освіти [1].

Деякі органи місцевого самоврядування самі надають підтримку закладам освіти щодо організації навчання, покращення їхнього матеріально-технічного забезпечення. Підтримка надавалася у формі консультативної допомоги, організації навчання/перепідготовки вчителів для удосконалення їхніх професійних якостей, відповідно до нових вимог, матеріальної та фінансової підтримки закладів освіти. У громадах проводили Інтернет до віддалених сіл, підвищували його якість шляхом встановлення додаткових антен або змінювали провайдера Інтернет-зв'язку, забезпечували комп'ютерною технікою окремих учителів та учнів, зокрема надання/придбання гаджетів, комп'ютерної техніки дітям із сімей зі складними життєвими обставинами або багатодітним. Окремим сім'ям забезпечили підключення до Інтерне-

ту. Для дітей працювали бібліотеки, оснащені комп'ютерами, на які були виділені кошти з місцевого бюджету, де школярі могли навчатися онлайн [3].

У будь-якому разі утримання та розвиток закладів системи освіти, в тому числі рівень забезпечення якості освітніх послуг, прямо пропорційно залежать від оптимальності мережі таких закладів та ефективності процесів управління, координації та взаємодії елементів системи. Коштом місцевого бюджету здійснюється виконання стратегії розвитку закладів загальної середньої освіти, зокрема здійснення інноваційної діяльності, розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти, в тому числі капітальні видатки на реконструкцію та ремонт, створення інклюзивного, комфортного, безпечного освітнього середовища [12, с. 25–26].

Для того, щоб використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі було максимально ефективно, департаментом освіти і науки Запорізької міської ради був створений новий освітній ресурс School_Z. Цей ресурс є додатковою підтримкою для учнів, батьків та вчителів закладів загальної середньої освіти м. Запоріжжя. Проект був реалізований у співпраці з комунальною установою «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Запорізької міської ради та комунальним закладом «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради. Платформа «School_Z» містить телеуроки, навчальні відео, презентації, інтерактивні вправи, матеріали для самостійної роботи з 14 основних предметів для учнів 5-9 класів. Станом на лютий 2021 року електронна платформа налічувала 93 освітніх курси з навчальних предметів. Авторизовано було 48 181 користувача платформи (учнів та педагогів закладів загальної середньої освіти міста).

Висновки і пропозиції. Пандемія COVID-19 є одним із найсерйозніших викликів, з якими світ зіткнувся останнім часом. Пандемія змусила уряди вжити радикальних заходів, щоб стримати рівень зараження та захистити життя мільйонів людей. Закриття шкіл та перехід на дистанційне навчання, на думку багатьох експертів, негативно вплине на поточний і майбутній розвиток дітей і може ще більше збільшити прогалини, які існували до коронавірусу, оскільки ця ситуація загострила нерівні можливості розвитку для дітей та підлітків. Хоча уряди докладали зусиль для підтримки навчання шко-

лярів і забезпечення їхнього добробуту, стратегії онлайн-навчання не охопили їх однаково, частково через наявну нерівність у доступі до ресурсів, таких як підключення до Інтернету, доступність пристроїв та сприятливе середовище для навчання.

У розпал кризи, яка продовжується, важливо зробити все можливе для того, щоб усі учні продовжували процес якісного навчання, зосередивши зусилля на найбільш уразливих верствах населення. У територіальних громадах це вимагає спільної роботи з боку керівників органів місцевого самоврядування, вчителів, батьків. Для подальшого розв'язання проблемних питань, на нашу думку, місцевій владі необхідно вжити заходи або продовжити роботу в таких напрямках:

1) виважено підходити до питання закриття шкіл на карантин;

2) проводити облік і моніторинг сімей, у яких школярі мають проблеми технічного характеру, як то відсутність комп'ютерної техніки та Інтернету, для подальшого реагування та забезпечення навчальних потреб, зумовлених пандемією;

3) у разі потреби змінити в населених пунктах Інтернет-провайдера для забезпечення якісного широкосмугового швидкісного Інтернету;

4) забезпечувати масками й антисептиками школярів згідно із санітарно-гігієнічними нормами;

5) модернізувати матеріально-технічну базу закладів освіти в територіальних громадах для забезпечення неперервності та належної якості освітнього процесу;

6) забезпечувати організаційну та методичну підтримку педагогічних працівників для реалізації дистанційного навчання;

7) організувати систематичні заходи підтримки вчителів та батьків в освоєнні нових для них цифрових інструментів через тренінги чи окремі зустрічі;

8) передбачити кошти в місцевому бюджеті на репетиторство школярів, які погіршили результати навчання під час дистанційного освітнього процесу та потребують додаткової адресної підтримки;

9) включити в типові штатні розписи закладів освіти посади помічника вчителя, який опікувався б питаннями організації дистанційного та змішаного навчання.

Пандемія виявила глибоку нерівність у можливостях людського розвитку і поставила перед системами освіти в регіонах великі виклики.

Водночас це дає змогу переосмислити значення школи, фундаментальну роль, яку відіграють вчителі, використання технологій для сприяння навчанню, а також побудувати міцну систему, яка забезпечить якість освіти для всіх дітей і підлітків у всіх територіальних громадах України.

Список використаної літератури:

1. 20 тисяч ноутбуків отримали громади в рамках національного проєкту «Ноутбук кожному вчителю». URL: <https://www.auc.org.ua/novyna/20-tysyach-noutbukiv-otrymaly-gromady-v-ramkah-nacionalnogo-proyektu-noutbuk-kozhnomu>
2. Деякі питання організації дистанційного навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України № 941/35224 від 8 вересня 2020 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
3. Дослідження подолання в громадах органами місцевого самоврядування викликів у наданні освітніх послуг, що виникли через Covid-19: Аналітичний звіт. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/823/Report_Access_to_Education_ukr.pdf
4. Когут І., Сирбу Ю., Назаренко О. Коронавірус та освіта: аналіз проблем і наслідків пандемії. URL: <https://cedos.org.ua/researches/koronavirus-ta-osvita-analiz-problem-i-naslidkiv-pandemii/>
5. Малиш Н., Москаленко С. Освітня політика в умовах пандемії COVID-19. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2021. № 2. С. 69–73.
6. МОЗ: Пандемія може тривати ще від двох до п'яти років. URL: <https://finbalance.com.ua/news/moz-pandemiya-mozhe-trivati-shche-vid-dvokh-do-pyati-rokiv>
7. Назаренко О., Поліщук Ю. Освіта в умовах пандемії у 2020/2021 році: аналіз проблем і наслідків. URL: <https://cedos.org.ua/researches/osvita-v-umovah-pandemiyi-analiz-problem-i-naslidkiv/>
8. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / кол. авт. : М. Мазорчук (осн. автор), Т. Вакулєнко, В. Терещенко, Г. Бичко, К. Шумова, С. Раков, В. Горох та ін. ; Український центр оцінювання якості освіти. Київ : УЦОЯО, 2019. 439 с
9. Омбудсман виступила проти дистанційки в школах. URL: https://lb.ua/society/2021/11/11/498361_ombudsman_vistupila_prot.html
10. Освіта і пандемія: що українці думають про дистанційне навчання та як оцінюють ЗНО (2020). URL: <https://ukraine-office.eu/education-and-the-pandemic-the-attitudes-of-ukrainians-towards-distance-learning-and-external-independent-testing/>
11. Патрінос Г., Грешем Д., Доннеллі Р. Вплив COVID-19 на освіту – рекомендації та можливості для України. URL: <https://www.worldbank.org/uk/news/opinion/2021/04/02/the-impact-of-covid-19-on-education-recommendations-and-opportunities-for-ukraine>
12. Повноваження ОМС щодо забезпечення якісної освіти: Порадник для голів та управлінців освітою територіальних громад / Байтемірова Н., Гурак Р., Бондар А., Вергун Ю. / за заг. ред. Протасової Н., Полторак В., Жабенко Л., Михайлової Т. Київ : Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», 2021. 52 с.
13. Пояснити 30%: як українці оцінюють освіту та вступ в умовх пандемії. URL: <https://dif.org.ua/article/poyasniti-30-yak-ukraintsi-otsinyuyut-osvitu-ta-vstup-v-umovakh-pandemii>
14. Про встановлення карантину та запровадження посиленних протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2020 р. № 64 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2020-%D0%BF#n185>
15. Про місцеве самоврядування : Закон України № 280/97-ВР, редакція від 24.11.2021 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/280/97-%D0%B2%D1%80>
16. Fickermann D., Edelstein B. (2021). Schule während der Corona-Pandemie: Neue Ergebnisse und Überblick über ein dynamisches Forschungsfeld. URL: <https://www.waxmann.com/index.php?eID=download&buchnr=4331>
17. Schulassistenzen unterstützen Schulen während der Pandemie. URL: <https://www.km.bayern.de/eltern/meldung/7133/schulassistenzen-unterstuetzen-schulen-waehrend-der-pandemie.html>
18. Unger V, Krämer Y., A. Wacker (2020). Unterricht während der Corona-Pandemie. URL: PFLB (2020), 2 (6), 84–99. URL: <file:///C:/Users/HP/Downloads/3907-Artikeltext-19273-1-10-20201210.pdf>

Romanchuk S. Yu. Implementation of local government powers in ensuring the provision of quality educational services under conditions of COVID-19

The article deals with the problems in the organization of education in secondary schools during the COVID-19 pandemic, it focuses on emphasizing the issue of unequal opportunities for pupils' development due to lack of constant and quality access to the necessary equipment and the Inter-

net. It was found out that the local governments took measures to ensure children's equal access to education and organization of the educational process during quarantine: allocation of financial support to the families with low income or many children for buying gadgets, their connection to the Internet, payment for Internet connection; change of Internet providers in localities; purchase of modern technical devices for schools; organization of teachers training / retraining to improve their professional qualities according to new requirements. It was suggested to the local governments to take measures or continue work in the following areas to further solving of problem issues related to distance learning: to take prudent approach to quarantine schools; to keep records and monitor families with technical problems, such as lack of computers and the Internet, in order to further respond and meet the educational needs caused by the pandemic; to change, if necessary, the internet service providers in localities to ensure high-quality broadband high-speed Internet; to provide masks and antiseptics to schoolchildren in accordance with sanitary and hygienic norms; to modernize material and technical base of educational institutions in territorial communities to ensure continuity and proper quality of the educational process; to provide organizational and methodological support to teachers for the implementation of distance learning; to organize systematic activities to support teachers and parents in learning new digital tools through trainings or individual meetings; to provide funds in the local budget for tutoring pupils whose results in studying during the distance learning process became worse and who need additional targeted support; to include in the standard staff lists of educational institutions the position of a teacher's assistant who would take care of the organization of distance and blended learning.

Key words: *distance learning, general secondary education, logistical support, local government, COVID-19 pandemic, quality educational services.*